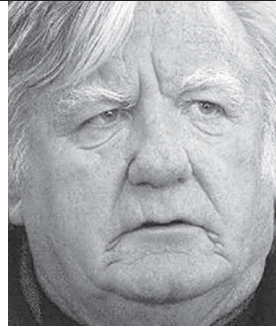

Tone Partljič

Pisatelj in Pobreški “President”

Opomba: Vsaka podobnost z resničnimi osebami bi bila zgolj naključna.

Scena

Pred časom sem napisal roman o *starem mariborskem mostu*, ki so ga v Mariboru zgradili ravno pred sto leti. V Mariboru je bil Slovenec tedaj le vsak peti meščan, drugi so bili v glavnem avstrijski Nemci. Most, o katerem bomo govorili in ob katerem stanujem, je resnično nekaj posebnega. Naš stanovanjski blok stoji le kakih osemdeset metrov od tam, kjer se most na desnem bregu Drave konča in izteče v prometni trg in ulice. Blok je še iz tako imenovanih industrijskih socialističnih časov in ima pet nadstropij in tri vhode z dvigali. Zdi se, da je iz tistih starih časov tudi nekaj stanovalcev. Morda se komu zdim še jaz kaj podobnega.

Pred blokom je manjše otroško igrišče; na njem je z belimi črtami in dvema košema označeno košarkarsko igrišče, ob njem stoji še betonska miza za namizni tenis, ki pa je že tako dotrajana, da na njej ni mogoče ničesar igrati in tiste bele žogice skačejo živahno in samovoljno na vse strani zaradi že povsem hrapave površine. Le mamice včasih postavljajo malčke nanjo, da razposajeni razširijo roke in se smeje vržejo v njihove varne objeme. Ob igrišču je tudi nekaj klopi in dreves, tako da je to pravzaprav majhen park med bloki ... Tam na travi okoli asfalta je zjutraj in zvečer še največ psičkov, ki jih stanovalci vodijo na sprehode z nalogo, da se polulajo in pokakajo, in potem zlasti ženske pridno pobirajo pasje kakce v polivinilaste vrečice in jih odlagajo v poseben zeleni plastični koš, na katerem je narisana sedeči kužek. Z opomini ali vsaj hudimi pogledi pa stanovalci spremljajo mulce in mule, ki niso dovolj vzgojeni, da bi pobirali pasje drekce, in se ne držijo mestnega odloka o pasjih iztrebkih,

ki ga je sprejel mestni svet pod vodstvom župana Franca, ki so ga pozneje nasilno odnesle vstaje nezadovoljnih meščanov. A prav zaradi pasjih iztrebkov in tudi discipline s to pasjo zadevo, ki jo je uvedel, je nekaterim žal, da ni več župan. Zlasti tistim, ki tako ali tako mislijo, da psi ne sodijo v mestne bloke. Od časa do časa seveda kdo napiše še kako *Pismo bralcev* v lokalni časopis, v katerem protestira, da se na istem dvorišču, kjer se igrajo otroci, sprehajajo in opravljajo svoje potrebe psi, ki tako ali tako sodijo na podeželje, kjer naj lajajo in serjejo po mili volji. "Bi radi da izbruhne kakšna bolezen?" zaskrbljeno sprašujejo.

No, psičke vodijo okoli večinoma babice, ki so jim jih največkrat podtaknili najprej navdušeni vnuki, babice pa se izgovarjajo ali celo hvalijo, da je to dobro za hujšanje, stare sklepe, družbo in sploh za zdravje.

Tako zgodaj zjutraj ali v mraku pozno zvečer, ko malčki in psički že spijo, pa na klopeh posedajo osemdesetletniki in tudi devetdesetletniki, da pokažejo, da so še živi in gibljivi. In da vsaj za kratek čas zapustijo svoje kletke v blokovskih stanovanjih. Ne iščejo pogovorov, večinoma sedijo molče in gledajo drevesa in večerno nebo, se jezijo na hrupno avtomobilsko reko v bližnji ulici ali na smrkavce, ki z bicikli še norijo po igrišču. Radi vohajo, kadar kje v bloku kuhajo golaž ali vampe ali če je kje "šlo mleko čez". Zdravnik iz drugega vhoda, doktor Pogačnik, včasih preroško reče: "Še deset let, pa bodo na klopeh sedeli že tudi stoletniki!" Večkrat se ti stari ljudje z grenkobo in zavistjo zavejo, da ne bodo mogli zmerom gledati dreves, grmov, košarkarskih košev in košev za odpadke in tudi ne tistih nekaj metrov kovinskega mosta nad reko, ki jih lahko vidiš med bloki, če le sedeš na pravo klop. Ne potolaži jih niti misel, da bodo pač vse to gledali drugi ... Sedijo in si mislijo: "To ni prav! To, da moramo umreti in vse zapustiti. No, je prav. Ampak je pa žalostno." Ti starci in starke dobro vedo, da ljudje pač na koncu vedno umrejo, ko pa so sami na vrsti, se jim zdi vseeno krivično.

Včasih pa se zaskrbljeni vseeno tolažijo z mislijo, da bo po drugi strani mogoče spet res, kar slišijo vsak večer na televiziji, da v prihodnje ne bo več denarja za pokojnine, da bo jedrska energija uničila svet, da se bo svet zadušil zaradi ozonske luknje, prenaseljenosti ali smeti, da bo na planetu najbrž zmanjkalo vode ali kaj podobnega in se torej kmalu sploh ne bo več dalo živeti ... Tudi ne bo več pokojnin, če bojo ljudje živeli sto let, kakor pravi zdravnik Pogačnik, saj skoraj vsak večer slišijo po televiziji, da bodo s pokojninami starci požrli lastne vnuke in pravnuke ... Da bi torej po njihovi smrti ta svet še dolgo ali večno obstajal, starci večinoma ne verjamejo. In če navsezadnje dobro premislijo, je zato morda še boljše, da se bo tudi to njihovo posedanje pred blokom in večerno opazovanje

dreves, igrišča, psov, cementne pingpong mize sploh nehalo in jim ne bo treba gledati, ko se bo bližal konec sveta.

"Tistim, ki bojo vse to gledali za nami, bo še težje. In generacije za nami gotovo ne bodo mogle več dolgo tako posedati in gledati. Ker bo – konec. A mene takrat ne bo zraven, hvala Bogu!"

Dopoldne je dvorišče svetlo, poleti pa popoldne kar žareče od sonca, potem pa se začne plaziti senca bloka najprej čez trato do igrišča, potem do betonske pingpong mize in košarkarskega igrišča, na katerem mulci nikoli ne igrajo košarke, ampak tam nabijajo nogomet. In se senca tako počasi splazi čez igrišče do pasjih košev. In je naenkrat mrak in potem večer.

Oseba

Že večkrat mi je padel v oči visok slok moški, s katerim sem sicer prav poredko, morda enkrat na mesec ali še redkeje spregovoril nekaj kratkih neobveznih stavkov, takih mimogrede in brez misli, torej tako, da se pač nekaj reče, če že naletiš na človeka iz istega bloka. Redko se pripelje z dvigalom iz četrtega nadstropja v pritličje in stopi pred blok, se malo razgleda ter se napoti do osamljene klopce. Stopi iz bloka pri vhodu "c". Naš blok ima namreč tri vhode: Dravska ulica 10a, 10b, 10c. Pravijo, da je bil moški profesor geografije na ekonomski srednji šoli in da se piše Vajngerl. Na vratih je na ploščici napisan samo priimek, zato nihče ne ve, kako mu je ime. Ko se je vselil, ni iskal stikov s sostanovalci, vendar ni videti kak čudak ali ljudomrznik. Prej zadržan. Ampak pri tem je ostalo in je torej postal samotar. Se ne briga za sostanovalce, oni ne zanj. Oblečen je res kot profesor, ki pa svoje garderobe ni posodobljal nekaj zadnjih desetletij. Star je po mojem okoli osemdeset let. Rjava obleka iz štofa je dobro ohranjena, le malo prevelika; ne, ker bi bila površno narejena, ampak zato, ker se na starost ljudje malo zmanjšajo. Tudi rjavi čevlji znamke Borovo, ki je že zdavnaj izginila, so iz nekih drugih časov in so zmerom lepo očiščeni, svetleči, vezalke trdno zavezane. Pod suknjičem ima navadno belo ali včasih rdečkasto srajco in malo ohlapno in starinsko zavezano kravato. Tudi ta je navadno rjava, kak dan tudi zelena. Toda moški v teh oblačilih še malo ni videti kot kaka šema, nasprotno kot star gospod, ki je lepo oblečen, le da malo prestarinsko. Včasih se torej pozdraviva oziroma ga pozdravim jaz, kadar prečkam igrišče na poti domov. Vljudno pokima in reče bolj zase *dober dan* ali *dober večer*. Če ima na glavi klobuk, ga vljudno nekoliko privzdigne, če ga nima, pa nič. Ni plešast. Precej sivih, malo daljših las ima. Počesani so nazaj, a kar sami

padajo tako, da naredijo skoraj nekakšno površno prečo na levi. Z leti je malo temna koža postala starčevsko rumena in se je posula s starostnimi pegami. Lahko rečem, da je njegov lik na klopi, zlasti ko prekriža dolge, sloke noge v ohlapnih hlačnicah, videti skoraj nekoliko dostojanstven. Me ne bi čudilo, če bi ga kak fotograf našega lokalnega časopisa fotografiral in potem v rubriki *Fotografije našega mesta* sliko objavil in pripisal podnaslov *Stari mož na klopi*. Včasih nosi očala in bere časopis. Tu in tam pa sem ga videl s knjigo. Ja, je edini, ki sem ga videl, da ima od časa do časa kako knjigo v rokah v našem parku. Očitno živi sam in nisem še videl, da bi imel kdaj kak obisk.

Dialogi

Sem rekel, da sva včasih že kaj spregovorila. Mimogrede. Na primer ko je bilo cel dan vroče in se je zvečer prišel hladiti, ali pa je bilo kljub večerni uri še zmerom soparno in sem to mimogrede omenil.

Jaz: Danes ga pa dobro kurijo tam zgoraj.

On: Ja, res je soparno.

Če so znova podražili hrano in zamrznili pokojnine, je rekel on:

On: Vsak dan je vse dražje.

Jaz: Pokojnine pa iste.

On: Nekaterim je zmanjkalo že za položnice za stanovanje.

Jaz: Celo meni.

On: Ampak, saj vi včasih izdate kako knjigo. Nekaj vam ja *plačajo*.

O, možakar ve, da pišem knjige.

Jaz: Vedno manj. Kak založnik pa mi ponudi namesto honorarja več izvodov knjige, češ da bo šla njegova založba v stečaj, ker ni likviden. Ampak s knjigo ne morem plačati računov.

On: Lahko pa jo podarite svojim ljudem za novo leto, rojstne dneve, obletnice, ali ne?

Jaz: To je pa tudi res.

Zadnjič sva rekla nekaj besed, ko je padla vlada.

On: Ste slišali, vladi so izglasovali nezaupnico?

Jaz: Spet bodo volitve.

On: Volitve so le predstava, vi bi to morali vedeti. Če volimo socialiste, demokrate, nacionaliste, krščanske socialiste ali kogar koli, je povsem vseeno, saj držav ne vodijo več parlamenti in vlade, ampak globalni kapital, banke, koncerni, vojna industrija. Njih ne briga, kdo je kje v parlamentu. Ali levica ali desnica. Države same ne odločajo več. Zlasti ne majhne.

Jaz: Ampak ljudje vseeno mislijo, da sami odločajo in delajo iz volitev politični cirkus.

On: Mislijo, res, dokler se ne pojavi kak Hitler.

Omemba Hitlerja in njegova "globalna" razlaga sta me seveda preseñteli. V njej je bilo morda precej resnice in zdelo se mi je, zanimivo, da osemdesetletni starec tako vidi svet.

Branje teksta

Potem ga dolgo nisem videl sedeti na klopi, spraševal sem se, ali ni moj sosed iz vhoda c kaj bolan, četudi se v zadnjem času nisem ukvarjal s sosedi, ker sem pisal knjigo, ki sem jo omenil in nosi naslov *Stari most* in ki je pred kratkim končno tudi izšla.

Ravno sem se vračal domov s tiskovne konference, ki sva jo imela z urednikom v mestni knjižnici. Seveda mi je takoj padlo v oči, da po dolgem času v večernem mraku na klopi sedi gospod Vajngerl. Sedel je na tisti klopi, ob kateri stoji kandelaber s cestno svetilko in je mogoče celo brati, tudi če je že mrak. Najprej sem opazil, da ima v roki knjigo. Ko me je zagledal, mi je pomahal. Odmahnil sem mu v pozdrav, pa mi je pomignil, naj stopim k njemu. Zelo sem bil presenečen in prav osupnil sem, ko sem videl, da ima v roki mojo knjigo o mostu, ki je šele dobro izšla. Bog ve, ali jo je sploh lahko že prebral, morda je hotel le pokazati, da jo ima. In res mi je pokazal, naj prisedem, potem pa je odprl knjigo na strani tik pred koncem in rekel:

"Poslušajte, o tem vašem odlomku o Pobreškem Presidentu vam bom nekaj povedal in vas mogoče tudi kaj povprašal. Bom na glas prebral, kar ste napisali, potem pa se pogovoriva. Škoda je, da ste tako mimogrede opravili s Pobreškim Presidentom, kajti njegova zgodba je res zanimiva."

Knjigo je torej že prebral. Kako je sploh izvedel, da je izšla? No, med knjižnimi novostmi v časopisu je bila omenjena. Malo me je stisnilo, nisem

mogel vedeti, kaj neki bi lahko imel on s tistim odlomkom in zgodbo o Pobreškem Presidentu. O tem "Presidentu" sem bral v avtobiografski knjigi znanega mariborskega novinarja, ki je bil še deček, ko so razstrelili most sedmega aprila popoldne 1941. In omenjeni pisec, ki je bil takrat desetleten deček, si je od vsega dogajanja v prvih dneh vojne najbolj zapomnil čudnega moškega s tem vzdevkom, ki je z metrom meril širino mostu. V tej knjigi, ki jo je napisal danes že pokojni novinar, sem prvič in edinkrat sploh zasledil Pobreškega Presidenta. Vendar me je v knjigi mimogrede omenjeni lik mestnega posebnega vznemiril in sem ga potem "literarno", kot radi rečemo, vključil v svoj roman, ki ima več kot 400 strani, odlomek o Pobreškem Presidentu pa ni daljši od dobre polovice strani. Spreletelo me je.

Kaj bi imel upokojeni profesor z njim? Je bil mogoče njegov sorodnik in prednik? Malo pa sem se pomiril, ko sem se spomnil, da na prvi strani romana piše "Vsaka podobnost z resničnimi osebami je lahko le naključna." Ne le jaz, tudi mnogi drugi pisatelji se s to opombo nekako zavarujemo pred "resničnostjo" ali celo kakimi posledicami.

A je že razločno bral, potem ko je rekel: "Poslušajte!" Sam seveda nisem več vedel za vsako svojo besedo v knjigi in sem napeto poslušal njegovo gladko branje in premišljeval, kaj bi lahko profesor imel s tem Presidentom. Vsekakor je bilo zelo nenavadno, da mi v parku na klopi v poletnem večeru stari profesor na glas bere iz moje knjige. To se najbrž zgodi redkokateremu pisatelju.

"Sebastjan se je povzpел na most pri Veliki kavarni, kjer je množica ljudi stala na obeh pločnikih in se glasno smejala. Zadaj je bilo videti nekaj fantov in mož v belih dokolenkah in kratkih usnjenih hlačah, čeravno je bilo še prav po aprilsko mrzlo. Ploskali so in spodbujali nekega moškega, ki je očitno zganjal šale in z metrsko palico meril širino mostu. Bil je bos, imel je zavihane hlače nad gležnji, tam, kjer bi morali do gležnjev segati čevlji, pa je bila gola koža, pobarvana z zlato bronco, torej z mešanico lepila in bakrovega prahu ali opilkov. Moralo ga je kar precej zebsti v gole grčaste noge, a ni ničesar pokazal. Moški je bil manjši in širokopleč, nenaravno upognjen v pasu in je meril širino med pločnikoma, štel na glas in divje preklinjal, če ga je kdo zmotil.

"Šest, sedem, kaj me motiš, porka madona, moram začeti spet od začetka ..."

"Pa kaj delaš?"

"Širino mosta merim!"

"Zakaj?"

"Da bom vido, al bojo meli vindišarji in Čiči dovolj placa, da bojo prek mosta vujšli, ko bo prišo Hitler v Marpurg!"

In so se spet glasno režali, oni v dokolenkah malo bolj zadaj pa so zakričali natakarju, ki je stal med vrati kavarne, naj mu da en velik krigl pira.

"Kaj me motite, porka madona, moram začeti merit od začetka, ne vem, al sem bil pri šest al sedem!"

In je začel od začetka. Sebastjan je stopil k moškemu in mu ježno rekel:

"Nehaj, no, saj ne veš, kaj delaš in govoriš!"

"Vem, moram zmerit, tak so mi naročili, da bomo vidli, ali bojo vindišarji in Čiči lahko prek mosta vujšli."

"Pa kdo si, človek božji?" je vprašal Sebastjan.

"Jaz? Me ne poznaš? Jaz sem Pobreški President! Ne vidiš, da imam zlate noge!?"

Sebastjanu se je upiralo igračkanje z očitno prismuknjenim moškim, ki so ga spodbujali nemški heimantinstovci in kulturbundovci. Sami si še niso upali bolj izzivati, ker nemška vojska še ni zasedla Maribora, čeprav je že prestopila mejo v Šentilju, vendar se je za en dan ustavila v Pesnici. Pa so objestni za nekaj kriglov pira in klobaso poslali izzivat tega norčka, ki je napovedoval, kaj so bo dogajalo, ko bodo Nemci res že v mestu. Sebastjanu se je zdelo zelo čudno, saj ga ni nikoli prej videl. Prijel ga je za roko:

"Nehaj, človek! Viš, da se norčujejo iz tebe! Pojdi domov in ne zajebavaj! Te bo še kdo na gobec! Kdo sploh si?"

"Saj sem ti reko: Pobreški President. Mogoče pa si ti kak vindišar ali Čič. Počakaj, da zmerim, ali je most dovolj širok, da boš lahko tudi ti v Ljubljano vujšo, ko pride Hitler v Maprug ..."

Zaslišal se je krohot in nekdo je vzkliknil:

"Pusti ga, naj dela, kar hoče! Saj viš, da je nor!"

Neki možakar s pristriženimi hitlerjevskimi brki, ki je bil s svojimi usnjenimi hlačami in dokolenkami v skupini heimatbundovcev v ozadju, pa se je zadril:

"Ne boste več Primorci komandirali v Mariboru!"

Sebastjan se je umaknil in se je napotil naprej prek mosta ... Bosonogi norček Pobreški President pa je spil krigl pira in s peno okoli ust meril naprej ..."

Zaplet?

Starec je priprl knjigo, a prst je držal med stranema, s katerih je bral odlomek. Najbrž sem se brez razloga oglasil in nekaj opravičeval, saj ni sosed še ničesar namignil.

"To je le detajl v knjigi! Napisano mimogrede. Tega Presidenta v romanu ne omenjam ne prej in tudi potem ne več. Mimogrede. Le nekaj vrstic, saj vidite. Manj kot stranski motiv."

"No, toda prav zanima me, kako ste prišli do njega!"

"Pa v neki knjigi spominov na predvojni Maribor, ki jo je napisal zdaj že pokojni novinar Senica, je bilo omenjeno, da je neki umski revček meril širino mostu tik pred okupacijo, ker so ga nahujskali mariborski nemškutarji. In da je bil bos in je imel pozlačene noge in je trdil, da je Pobreški President."

"Torej bi lahko bil resničen?"

"Lahko, če je res, kar v spominih na otroštvo piše tisti novinar ..."

"Ampak vi ste na začetku knjige napisali: 'Vsaka podobnost z resničnimi osebami je lahko le naključna!'"

"Tako se pač napiše."

"A tako?"

Sem molčal, on pa je rekel:

"Saj se hecate!"

Kaj mu naj rečem?

"Še malo se ne hecam. Pa saj tudi nisem mogel vedeti, da bi postal kdo pozoren na ta detajl v romanu. Sam še nisem slišal za tisto merjenje mostu. Samo v tisti knjigi!"

"No, to vam pravim le zato, ker ste v svojo knjigo napisali, da je 'vsaka podobnost z osebami lahko le slučajna', četudi ste prebrali, da je ta človek res obstajal."

"Tako se pač napiše. Ali imate kaj z njim? Ste ga poznali? Saj ste bili takrat otrok ... Sem vas prizadel?"

"Jaz sem bil takrat res otrok! In sem bil tam na mostu ... Kot tisti novinar. Tisti inženir Sebastjan, ki govori s Presidentom v vaši knjigi, pa je izmišljen, kajne?"

"Ja."

"Pobreški President pa ni."

"Očitno ne."

"Ne očitno. Je res obstajal."

"Mogoče."

"Pobreški President je bil moj oče!"

Oblila me je vročica. Nisem vedel, ali se šali ali je morda res.

Norček, da bi bil njegov oče? Le kako? In kdo bi bila potem mati? Ali me bo tožil, ali kaj? Nehote sem vstal, ne da bi odšel, ampak od presenečenja.

"Sedite!" je rekel.

Spet sem sedel.

"Naj vam zdaj tudi jaz povem svojo zgodbo! Soseba sva, pa ne veste nič o meni. Jaz nekaj vem o vas, ker ste pisatelj in ste nekakšna javna oseba. Jaz pa sem seveda anonimen upokojeni geograf. Moja zgodba, ne, ne moja zgodba, zgodba mojega očeta, Pobreškega Presidenta, pa je tako nenavadna, da bi si res zaslužila več kot pol strani. Seveda pa si ne zasluži tistega izgovora 'Vsaka podobnost je lahko le naključna.' Ker ni naključna.

"Saj nisem žalil njegovega spomina ..."

"Ali vas kdo česa obtožuje? Rad bi vam le povedal njegovo zgodbo, ki pa je tudi moja in ki je taka, da si mogoče zasluži kako stran, če že ne cele knjige. Ne pa lažnivega izgovora, da je *naključna*. Ne vem, ali bi bila to dobra zgodba in ali bi bila dovolj zanimiva in napeta, a po svoje bi bila seveda zelo žalostna. Bi govorila, veste, kako nas življenje meče sem in tja, a sami na moremo nič za to."

Čeprav nisem vedel, kaj naj rečem, sem hotel nekaj reči. Bogve, najbrž nekaj za izgovor. Se je skoraj malo nestrpno oglasil:

"Ne prekinjajte me, tega nisem še nikomur pripovedoval, a vse življenje me tišči, da bi neverjetno življenjsko zgodbo, ki sem jo zmerom skrival, vseeno komu povedal, preden grem s tega sveta. Še zlasti zato, ker ste vi sami stopili v njo. Ne da bi vedeli kaj več ali jo poznali. In ste se že takoj tudi opravičevali in izgovarjali. Zdaj pa poslušajte resnično zgodbo.

Monolog

"Moji predniki Vajngerli so se v preteklosti seveda zmerom podpisovali Weingerl. Je bila kar velika familija. Do konca prve svetovne vojne so zmerom rekli, da so Avstrijci, saj so imeli tudi tak priimek, po koncu prve svetovne vojne, ko je Maister prevzel mesto, pa so trdili, da so Slovenci, in se podpisovali Vajngerl. Po tem, ko je prišel Hitler, pa smo bili spet mariborski Nemci Weingerli ... Seveda se predniki niso zares brigali za politiko in ne za kak nacionalizem, hoteli so samo čim bolj varno preživeti tiste hude in divje čase v prvi polovici stoletja. To ni bilo lahko v teh krajih, kjer so že davno trčili drug ob drugega Slovenci in Nemci ali, če hočete, Slovani in Germani, kakor učimo v šolah. Nemci so temu pravili soočenje dveh ras. Saj razumete? Oni so tudi takoj videli biološki boj med rasami, s tem da je bila njihova vnaprej večvredna. Na takih stičnih ozemljih je vedno veliko nacionalnih napetosti. Včasih se potuhnejo, spijo, potem se prebudijo, delajo razmere ob meji zelo težke, ko pa je vojna, seveda ponorijo. In ljudje celo na hitro spreminjajo svoje priimke ali celo

narodnost. Po drugi vojni sem se tudi sam seveda začel podpisovati Vajngerl in sem trdil, da sem Slovenec. In seveda tudi sem. Veliko Slovencev v našem mestu ima nemške priimke, pa saj to sami dobro veste.

V Maribor pa so moji predniki prišli iz vaše Pesnice. Prišla sta tudi dva brata Weingerla. Franz in Jakob. Jakob je bil moj dedek. Skupaj sta imela blizu pobreškega pokopališča prodajalno sadja iz Slovenskih goric in točila sta tudi vino, šnops in jabolčnik, ki so ga takrat precej pili tisti, ki niso imeli denarja za vino. Vino je bilo za gospodo. V Pesnici in Gačniku sta še imela sorodnike, bili so kmetje, ki so se tudi ukvarjali s sadjem in vinom in ga prodajali, onadva na Pobrežju pa sta jim s svojo kletjo, bifejem in trgovino omogočala, da so kaj prodali tudi v mestu; in tako so lahko vsi skupaj nekako živeli.

Ampak po tistem Maistrovem prevratu se je Franz z ženo Emo s Pobrežja preselil v Gradec. Ne da bi bil zelo goreč Nемеc, le žena je imela v Gradcu starše, ki so pa res bili Nemci. So se pisali Weinhandel. Leta 1918 se je veliko nemških prebivalcev iz našega mesta odselilo v Avstrijo, saj veste. Med njimi tudi Franz in Ema. Ema je že pred prvo svetovno vojno rodila otroka, fantka, ki je zaradi težkega poroda, tako so rekli zdravniki, imel neko možgansko okvaro, pa tudi na izgled je bil malo sklonjen naprej, ko da se ni mogel čisto zravnati. So mu dali ime Gustek. Ko so starši videli, kako je z njim, so seveda zelo trpeli, Ema je prejojala mnogo večerov. Govoriti se je deček naučil, pozibajoče hoditi tudi, pameti pa je bil trde in kratke, zato je nekaj let hodil v prvi razred in je na koncu znal nekaj šteti in tudi podpisati se je znal. Potem so ga dali za nekaj časa v nekakšen zavod pri Gradcu, po petnajstem letu pa je bil doma. Ampak umsko ni prav napredoval, čeprav na zunaj ni bil čisti bebček. Ljudem se je zdel celo simpatičen in malo smešen 'revček'. Nekakšen božji otrok. Kakšni otroci pa so vseeno metali kamne za njim in je večkrat prijokal domov. Zelo rad je tiho in napeto gledal, kako so drugi ljudje delali, zlasti je rad opazoval očeta, ki je tudi v Gradcu prodajal sadje, kis in vino. Pomagal je šteti flaše, pa ni prišel dalje kot do petnajst.

Drugega otroka nista hotela zaploditi od strahu, da bi se kaj podobnega ne zgodilo. Gustek je seveda rasel, a še naprej se mu je pač poznalo, da je 'poseben'. A sta ata in mama skrbela zanj, kot da je vse v redu. Ga tudi lepo oblačila. Sta se delala ponosna nanj, vzela sta ga medse, nedeljsko oblekla in so šli skup k maši v graško stolno cerkev. Stric Jakob s Pobrežja je recimo šel v Gradec in je bil njegov birmanski boter. Na Pobrežju Jakob in njegova žena Greta sama namreč nista mogla imeti otrok, Bog ve, zakaj; in sta bila zato tudi onadva precej nesrečna. Pa sta se tudi sama posvetila nečaku Gusteku. Bilo je pretresljivo, sta razlagala sosedom na Pobrežju,

kako resno se je njun nečak Gustek držal pred sekovskim škofom in čakal na tisti birmanski udarec z dvema prstoma in kako so starši jokali od vznichenja, da so ga birmali kot vse druge graške otroke... V resnici pa je bilo vsem hudo, prav tako pa botru, da se je ravno njim, Weingerlom, moral roditi takšen otrok.

Potem pa se je Franzu in Emi iznenada nehote in na srečo "zgodila" Gustika, kakih šestnajst let po Gusteku. Mislim, da 1923. Bila je lepa, zdrava, s svetlimi kodri. Lase je imela zvite v kodre, barve pa so bili, bi lahko rekli, zlate. Mariborska teta Greta je bila njena krstna botra. Starši, a tudi vsi sorodniki, so bili srečni, čeravno so se še dve leti v strahu spraševali, ali je z njo vse v redu in ali Franz in Ema nista prestara za novega dojenčka. Pa so kmalu videli, da je vse v redu. Najbolj so bili srečni starši v Gradcu in sorodniki na tej strani meje tudi. Malo pa je trajalo, da se Gustek navadil nanjo in jo vozil z vozičkom ...

Ko je bilo lepi mali Gustiki z zlatimi lasmi sedem let, so se z vlakom pripeljali na obisk iz Gradca na Pobrežje pokazat izjemno hčerko. Tudi k obhajilu je šla v Brezju. Prišli so v Maribor seveda tudi z Gustekom, saj ga niso mogli pustiti samega v Gradcu, a ga niso preveč kazali naokoli. Ko so dva ali tri dni bivali pri bratu, se je Gustek skril v klet in si, oprostite, na roko metal tiča. Ko nor. Zraven je krulil. Stric Jakob, ki je šel ravno v klet po vino, ga je presenetil ravno, ko je šprical svojo spermo po sodu... Jakob ni fantu nič rekel. Seveda pa je opozoril brata Franza. Franz pa je rekel:

'Saj vem, tudi doma to počne. Pa kaj naj naredim? Vsi moški imamo seksualne potrebe, tudi midva. Celo ženske. Pa saj se celo biki in krave gonijo, psi naskakujejo psice, petelini kure... Seveda tudi njega večkrat prime. Se mu kar vzdigne. Če bi imel punco kot normalni fantje, si ga ne bi toliko drkal...'

Ker se je bebčku zdelo, da vse to na Pobrežju ni tako velik greh kot v Gradcu, zlasti ker ga stric na Pobrežju ni tako nadrl kot ata in mama gori v Avstriji, si ga je drugi dan drkal kar na dvorišču, da so sosedje zagnali krik in vik... Franzeva družina se je precej ponižana vrnila v Gradec. Niso več prišli, ampak ker sta si brata pisala vsak mesec kratka pisma, je Franz kar najprej srečen sporočal, da je Gustika lepa, zdrava in bistra. In potem malo nesrečen pripisal, da ne ve, kaj naj stori s sinom. Saj je bilo s tem Gustekovim onaniranjem vedno huje in vedno bolj nerodno, da se zdaj že farni župnik zgraža, še bolj pa nune iz bližnjega samostana, ki je imel okna na Weingerlovo dvorišče, in seveda sosedje; in da se je oglasil že tudi žandar. Tedaj pa se je Gustekov striček Jakob s Pobrežja domislil nore ideje. Je pravzaprav tako nanesel slučaj.

Neka ciganka, ki je prosjačila po Pobrežju in je vstopila tudi v njihovo hišo, je med vsiljivim beračenjem ukradla njegovo debelo denarnico, ki je bila v kuhinji na oknu, in se pognala v beg, ampak jo je potem, ko so začeli kričati, Jakobov volčjak Reks dohitel pri vrtni ograji, zgrabil za krilo in rit in ji pustil sledove svojih zob na ritnici. Je cotal njeno krilo in je ni izpustil. Pritekel je Jakob in jo je zvelkel v klet, jo posadil na vreče, ji primazal eno okoli ušes, klet zaklenil in rekel, da gre po žandarje, ki jo bojo zaprli in izgnali. Seveda je kričala in nemilo prosila, samo ne po žandarje. Ciganov in tudi drugih potepuhov raznih narodnosti je bilo takrat veliko v naših krajih, pa so jih žandarji in oblasti rade prav hitro in tudi grobo izganjale iz mesta. Prosila in prosila ga je, naj ne gre na žandarmerijo. Pa si je naenkrat premislil. Rekel ji je, da jo bo imel zaprto najmanj dva dni v tej kleti, da bo dobila jesti, potem pa bo morala narediti nekaj, kar ji bo naročil in kar ne bo najhujše na tem svetu, še posebej za ciganko ne. Ali pa bo res poklical žandarje in prijavil tatvino. Ženi je naročil, kako naj ravna z ujetnico, Greta je odkimavala, ko ji je razložil, kaj bo naredil, sam pa je sedel na vlak in se odpeljal v Gradec. Na meji je imel le manjše težave, a so njegovi dokumenti dovoljevali obiske pri bratu v Avstriji. Naslednje jutro se je vrnil z Gustekom. Potem je odšel v klet z dvema litroma vina, tristo dinarji in jih dal ciganki. Obljubiti pa je morala, da bo do naslednjega jutra pustila Gusteku, naj dela z njo, kar bo hotel. Če si ne bo upal, naj mu sama pokaže mednožje. In je spustil še Gusteka v klet in ju zaklenil. Baje se je ven slišalo, kako je večkrat tulil, ko mu je prihajalo, in tudi njo, ki je kričala: 'Kaj ti kurac nikol skup ne pade?'

Zjutraj je odklenil klet. Gustek je spal na vrečah, ciganka je šlukala vino iz flaše in je bila videti čisto v redu in pač malo nažgana, Jakob Weingerl pa je rekel: 'Zdaj pa izgini od tod in se ne prikaži več! In da nobenemu ne črhneš niti besede o tem!'

Ciganka se je malo noro režala, se majala, težko je vstala, flašo, v kateri je bilo še pol vina, je vzela s seboj.

'Ne bom nič rekla, saj nisem nora! Saj ni bilo tako slabo, le ta mala me peče, čeravno je ta moja kosmata veverica vsega hudega vajena! Eks, stari!'

In je izginila in se ni več prikazala, oče Franz pa se je popoldne sam pripeljal po Gusteka, ga odpeljal na vlak in v Gradec in Gustek se je samo smejal. 'Fajn, fajn!' je ponavljal. Jakobu se je zdelo, da je naredil dobro delo."

"Pa ja ni zanosila tista ciganka?" sem ga prekinil.

"Počakajte, ne bodite nestrpni! Saj še ni noč."

Res še ni bila trda noč, a večernica je že svetila nad Kozjakom. In mogoče sem si želel, da bi mi že povedal, s kakšnim namenom mi vse to razlaga.

"Ne vem, mogoče je potem Franz v Gradcu naredil kdaj kaj podobnega, saj denarja jim ni manjkalo. Ampak potem je vkorakal Hitler z vojsko marca 1938 v Avstrijo in jo priključil nacistični Nemčiji. Niso še minili trije meseci, ko so prišli uradniki z občine, s tistimi *hockenkrajci* na rokavih in vzeli vse podatke o Gusteku in rekli, naj bo naslednji dan pripravljen za transport v Nemčijo, kjer imajo odlične in humane zavode za take otroke. Živel bo lepo v takem posebnem internatu; to pa, da morajo zdaj tudi po graških ulicah hoditi samo zdravi arijci, bojo ja razumeli.

Z avtom je tridesetletnega Gusteka oče Franz še isti večer na skrivaj pripeljal na Pobrežje, dolgo debatiral z bratom in svakinjo, jima pustil veliko denarja in se vrnil v Gradec. Tam je na občini priznal, kaj je storil, kričali so nanj, a se tudi smejali, saj so napovedali, da bojo v nekaj mesecih Nemci tako ali tako tudi v Jugoslaviji in ga bojo tam našli. Vseeno so Franza zaradi neposlušnosti za dva meseca zaprli. Tridesetletni Gustek se je razveselil, da je spet na Pobrežju in je strica Jakoba ves čas spraševal, kdaj bo spet prišla tista fina ženska, ki je tak fajn migala. Jakob mu je obljubljal, da jutri ali pojutrišnjem. Ko je revež izvedel, da neki cigani s svojimi vozovi bivajo pod dravskim mostom, jih je hodil iskat. A tiste ženske ni našel. Enkrat so ga tudi premlatili. Ko ga je stražnik spraševal in zasliševal, kaj dela tam sredi mesta in koga išče pod mostom, je rekel, da išče svojo ženo ciganko. Žandar, ki je včasih kaj popil pri Jakobu Weingerlu, ga je poslal nazaj iz mesta in mu rekel:

'Vrni se na Pobrežje! Tu v mestu ne smeš hodit, ker si pokveka; na Pobrežju pa si lahko tudi president, če hočeš!'

Vrnil se je k stricu in mu rekel: 'Jaz sem President.'

Sosedje so se smejali, Jakob pa ne.

Vendar je Hitler po Avstriji zasedel Češko, potem Poljsko in bilo je jasno, da bo vkorakal tudi v Jugoslavijo.

Vsi so bili zaskrbljeni ... Weingerli pa še posebej zaradi Gusteka. Vedeli so, da Nemci ne trpijo pokvek in kripelj, otrok s kakim Downovim sindromom, paraplegikov in invalidov. Govorilo se je že tudi o lagerjih, kjer so delali eksperimente z ljudmi, da bi odkrili, v čem se možgani nižjih ras razlikujejo od možganov in živcev in krvi normalnih arijcev ... Bali so se, da ga bodo odpeljali v tako taborišče, če bojo res prišli Nemci. Ali pa ga kar zadušili v kaki plinski celici.

Bilo mi je osem let in sedel sem na ciganskem vozu, ki ga je en sam star konj vlekel iz mesta proti Dupleku in Ptuju in Varaždinu, saj so mnogi

potepuhi, prišleki, cigani želeli biti čim dlje od avstrijske meje... Na Pobrežju je ciganka rekla staremu ciganu, ki je puhal cigaro iz suhega listja in je imel vajeti v rokah, naj ustavi, in me je sunila z voza. In pokazala z roko.

'K tisti hiši stopi, tam je tvoj oča. Reci, naj zdaj malo oni skrbijo za tebe. Bomo počakali, da vidimo, kako te bojo sprejeli! Če že ne tista pokveka, stari se bo spomnil, kaj so naredili ciganki.'

Seveda nisem nič razumel. Mislil sem, da so vsi tisti ciganski moški moji očetje in da smo vsevprek ena družina. Vedel pa sem, da cigani večkrat kje pustijo svoje otroke, celo dojenčke na kakem pragu in izginejo. Šel sem k ograji in klical, naj pride kdo pome. Iz kleti je prišel Jakob.

'Prišel sem k očetu,' sem rekel in pogledal na cesto, kjer je bil voz s konjem. Zdaj ga naenkrat ni bilo več!

'Kaj bi rad, pubec?' je vzkliknil.

'Mama je rekla, da je tu moj oče.'

'Porka madona!' je zaklel in je takoj skočil na bicikel, me posadil na štango in se peljal za tistimi cigani, a jih ni dohitel, četudi je dirkal vse do dupleškega mosta. Seveda tisti konj ni mogel priti tako daleč. A kot da so se vdrli v zemljo z vozom vred. Vozil je po stranskih cestah, sam preklinjal ko kak cigan... Nazadnje sva se vrnila na Pobrežje in ostal sem tam.

'Malo bolj temen je res,' je rekla Greta.

'Kako ti je ime?' me je vprašal.

'Mama je rekla, da sem Brajdič! Mirsa.'

'Kaki Brajdič! Kaki Mirsa? Ti bova midva dala ime. Mi prodajamo vino, pa bodi Vinko!'

Nekaj dni sem jokal, potem sem se potolažil. Čez čas sta me Vajngerla sprejela, ko da sem njun otrok. Začel sem v to verjeti še sam. Sta lepo skrbeli za mene in me poslala v šolo. Jaz sem seveda opazoval tudi Gusteka. A da bi bil tisti smešni 'striček' moj oče, seveda nisem mogel vedeti, tudi tisti ciganski ženski, ki je bila moja mati, tega nisem verjel. Ko sem gledal Gusteka, pa še manj. Weingerla pa tudi nista nič rekla. Toda Gustek je bil z mano prijazen. Večkrat pa mi je pokomandiral: 'Mirno! Jaz sem Pobreški President!' Spal je zunaj v leseni huti, jaz pa v hiši. Ne vem, kje je nekoč dobil mokro zmes bakrovega prahu in lepila, ki se je svetila kot zlato, in si je namazal noge in se kazal po Pobrežju in se hvalil:

'Jaz sem Pobreški President. Moja sestra v Gradcu ima zlate lase, jaz pa imam zlate šuhe.'

Sosedovi so bili Dreisibnerji. Vsi so bili nemški kulturbundovci.

Rad je hodil k njim na obisk in so ga bili veseli, ker so se z njim šalili, on pa seveda ni čutil, da se norčujejo. So mu večkrat rekli:

'Ko bo prišel Hitler, boš najmanj minister, ker si že zdaj Pobreški President.' Ja, oni so mu dali tisto zlato mažo.

Nekega dne, ko so šli izzivat Slovence na Glavni trg, so ga vzeli zraven. Z drugimi nemškutarji so se zmenili za šalo, mu na sveže pobarvali bose noge z bronco in mu dali v roke meter, da je meril širino mostu in ponavljal, kar so mu naročili, naj ves čas ponavlja:

'Jaz merim toti most, če je zadosti širok, da bojo lahko vindišarji in Čiči vujšli prek Drave, ko bo prišo Hitler v Marpurg ...'

Ker so aprila zaprli šole, sem začel hoditi z njim k Veliki kavarni, da sem ga čim prej zvlekel domov. To sta mi zabičevala zlasti moja nova mama in oče.

Vseeno pa me je bilo sram tam ob mostu in zelo se mi je smilil, ker so delali norca iz njega. Čim sem mogel, sem ga odgnal na Pobrežje in mu doma takoj dal debele zokne na otrple noge. A naslednje jutro si jih je spet namazal z bronco in tekel gor k mostu, jaz pa za njim ... O tem ste pisali vi v vašem romanu.

Podobnost torej ni naključna, ampak resnična. To je počel tudi, ko so Nemci prestopili mejo. In ko je bil most že porušen. Cel Glavni trg je bil tisti dan v dolgih rdečih zastavah z belim krogom v sredini in kljukastimi križi ... Čeravno sem Glavni trg poznal, se mi je zdelo, da sem v neki novi deželi, narejeni iz samih zastav in svastik. Prvi dan so ga pustili pri miru, ko je še zmerom meril most pri kavarni, v sredini je bil namreč že razdejan in prelomljen kot žival segal v Dravo; naslednji dan pa je pripeljal neki tovornjak s cerado, prijeli so ga trije Nemci za ude in ga vrgli na kripo kot žakelj ... In hitro odpeljali. Klical sem: 'Gustek, Gustek ...' in tekel za avtom, pa me je en esesovec usekal po ušesu in me nagnal domov, neki Slovenec z znakom *Heimandbunda*, pa je rekel: 'Izgini, drugače bomo še tebe odpeljali!' Na Pobrežju sta se Jakob in žena križala, ker sem jokajoč prišel sam domov:

'Jezus, kaj bo rekel Franc! Ema bo znorela! Kaj jima naj rečeva?' Ampak Weingerlova Ema v Gradcu ni znorela, saj jo je bolj skrbelo, kaj bo z možem Franzem, ki je bil skoraj šestdesetleten vpoklican v nemško rezervno vojsko in je delal v tovarni orožja, ker s svojimi leti seveda ni bil več za na fronto. In še bolj jo je skrbelo za lepo dijakinjo kodrolaso Gustiko. Gusteka sta vseeno v teh letih malo odpisala, in ko je Jakob javil, kaj se je zgodilo na mostu, sta se najprej zjokala, potem pa rekla: 'Saj sva vedela, da se z revčekom ne bo dobro končalo!'

Esesovci so povsod lazili za Gustiko in to ju je zdaj bolj skrbelo. Ni pa bilo videti, da bi bilo to osemnajstletnici zoprno. Seveda jaz nisem ničesar razumel, kaj imajo med sabo. Potem pa je usekalo:

'Od danes naprej, Vinko, sem jaz tvoj pravi ata!' mi je lepega večera rekel Jakob na Pobrežju.

'Ja, kdo pa je bil do danes moj pravi ata?' sem končno vprašal, saj me je nejasnost s cigani in maminim stavkom in Weingerli na Pobrežju že ves čas begala in mučila ... In tudi vsi dvoumni odgovori.

'Tvojega pravega ateja so odpeljali Nemci! Bog ve, kam.'

Mislil sem, da ne bom zdržal ...

'Gustek!/? Zakaj mi niste prej povedali?' sem zakričal.

'Nismo te hoteli prizadeti!'

'In mama!'

'Je izginila s tistimi cigani!'

'Kaj nimam nikogar, sem sam na svetu!' sem tulil.

'Saj imaš naju!'

A je naš pogovor prekinilo glasno ropotanje tankov, ki so kljub podrtim mostovom prišli čez Dravo.

In je življenje šlo naprej, če lahko rečemo tistim strašnim letom življenja. Kaj šele zavezniškemu bombardiranju mesta v zadnjih mesecih! Po vojni sta bila Weingerla dolgo zaprta v Kidričevem. Ne vem, da bi kaj pomagala Nemcem, ampak pisala sta se Weingerl, brat je bil avstrijski Nемеc in udbovci so našli pisma, ki so si jih po vojni izmenjavali. Nosili so jih neki križarji, ki so hodili ilegalno čez Muro v Avstrijo in se potem včasih oglasili na Pobrežju. Baje so hoteli zrušiti novo oblast v Jugoslaviji. Pa jih je naša Ozna uničila, pobreške sorodnike zaprla, mene pa je oblast dala v internat za vojne sirote brez staršev. Daleč iz Maribora, v Metliko. V dokumente so vpisali: *vojna sirota*. Potem sem začel z občutkom krivde in žalostjo misliti na očeta Gusteka. Obenem pa sem še zmerom dvomil, ali me ni ciganska mama preprosto podtahnila. Vajngerla sta se, kot sem pozneje izvedel, vrnila, a me niso pustili, da bi šel živeti k njima, in potem sta drug za drugim umrla ... Kakor vsi v Gradcu, o 'teti Gustiki' pa tudi nisem nikoli nič izvedel. In sem ostal sam na svetu in sem še danes sam.

Ne bom vam pravil, kako sem delal v tovarni v Novem mestu in se poleg šolal in kako sem postal profesor geografije. In kako sem pred vsemi skrival, kdo sem in kdo bi naj bili moji starši ... Dobil sem službo na ekonomski šoli v Mariboru. Velikokrat sem šel na Pobrežje, a so v Vajngerlovi hiši bili že drugi ljudje. Še večkrat pa sem šel na most. Vmes sem se celo poročil, a me je žena zapustila, ker je rekla, da imam pretežaven značaj in preveč nočnih mor, ki se jih ne bom nikoli znebil. Njej sem edini povedal, čigav sin morda sem. In kako je bilo z nami. Je rekla, naj pozabim na vse skupaj in naj ne bom psihopat. Potem je vzela nekega inženirja in šla z njim v Nemčijo. Hotel sem na vse pozabiti, pa to seveda ne gre. Pa

je nazadnje vseeno vse postalo zgodovina! In nekako apatično živim ta čas, ki mi je ostal. Saj ga moram.

Potem pa nenadoma najdem Pobreškega Presidenta v vašem romanu!"

"Sem vas ranil? Ste užaljeni?"

"Ne, ne, po svoje sem vesel, da nekje nekaj o njem piše. Da ni brez sledu izginil v nacistični blodnji. Lahko bi tudi vam vse premolčal. Toda omenili ste mojega očeta v knjigi, čeravno sami ne veste nič o njem. Komu drugemu pa bi naj pred smrtjo to povedal, če ne vam? Sami ste vstopili v mojo zgodbo, ne da bi kaj vedeli o njej. Ljudje menda težko odnesemo mučne skrivnosti v grob. Mislimo, da ne bomo mogli za zmerom zaspati, če nas bo kaj nepovedanega tiščalo. Saj ste slišali, da nekateri celo umore priznajo na smrtni postelji! Zato me razumite in oprostite za ta moj monolog."

"Ne jaz, vi oprostite."

"Saj vam pravim, ni kaj. Zdaj pa grem. Odkar nisem več v razredu, še nisem toliko govoril."

"Oprostite," sem rekel še enkrat.

"Saj je vse v redu. Pisatelji pač tako radi napišete: 'Vsaka podobnost je lahko zgolj naključna.' Pa zdaj sami vidite, da včasih ni *zgolj naključna*."

In je vstal in odšel skozi vrata na številki Dravska 10c.

Sam pa sem še dolgo sedel na klopi. Najprej sem občutil neke vrste sram. Potem sem pomislil, da nisem edini, ki prelahkotno zapiše – *podobnost z resničnimi dogodki je naključna*... Potem sem za hip podvomil, ali je bila vsa ta zgodba, ki mi jo je pripovedoval sosed, sploh lahko resnična... Mislim vse to s cigani, seksualno obsedenim revčkom Gustekom, zlatimi nogami, Nemci... Ampak redkobesedni sosed je govoril s takšnim posebnim žarom in si je oddahnil in zdel se mi je kar drugačen, ko je vse povedal.

Zaključni akord

Potem ga cel mesec nisem srečal. Pred dnevi pa sem videl, da visi pred vhodom na Dravski 10c črna zastava. Šel sem k vhodu, kjer je ravno neka gospa vrgla črno vrečo z odpadki v keson. Seveda sem pokazal na črno zastavo in jo vprašal:

"Kdo je umrl?"

"Tisti profesor Vajngerl. Kako mu je bilo ime, pa niti ne vem."

"Saj jaz tudi ne!" sem rekel in se šele potem zavedel, da mi je rekel, da mu je dedek Jakob rekel Vinko.

"Saj je bil en čudak!" je rekla in priprla keson. "Še sreča, da ga je tako hitro našla ženska, ki mu je čistila."

"Kdaj bo pogreb?"

"Menda jutri opoldne na Pobrežju."

Naslednje jutro sem imel opravke v Ljubljani, nisem ga preložil. Sem se pa hitro vrnil in se takoj odpeljal na pobreško pokopališče. Grobarji so se sami vračali z vozičkom in lopatami.

"Ste koga pokopali?"

"Nekega Vajngerla. Nikogar ni bilo, razen neke gospe s krajevne skupnosti in trije sosedje."

"Torej sem zamudil?"

"Ja."

"Kje pa je pokopan?"

"V socialnem kotičku. Tam glejte!"

Res sem v kotu pokopališča našel svežo gomilo in na njej lesen službeni križ, na katerem je pisalo

Vajngerl 1929–2014

Zapičil sem rumeno krizantemo, ki sem jo kupil pri vhodu, v svežo zemljo in se odpravil k avtu. Ko sem se peljal domov, sem spet premišljeval, ali je zgodba sploh resnična? Ni vse skupaj malo fantastično? Toda sem pomislil na dobrega starega Fedorja Dostojevskega, ki je bojni zapisal, da nobena njegova izmišljena in fantastična zgodba ne more biti tako nenavadno skonstruirana in fantastična, kot je lahko fantastično in skonstruirano resnično samo življenje. Tudi moja?

Pobreški President je res bil v našem mestu, ciganke so bile, spolne prakse, kot pravimo danes, so v resnici lahko nenavadne. In tisti samotarski Vajngerl je bil navsezadnje res moj sosed in mi je zgodbo zelo zares povedal. Ne vemo le, kaj so Nemci naredili s Pobreškim Presidentom? A o tem je mogoče zanesljivo sklepati. In tako v tej zgodbi o Pobreškem Presidentu morda res ni res, da je vsaka podobnost z resničnimi osebami zgolj naključna.